

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2889/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. július havi kiegészítő emeléséről szóló 161/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése „amely után a jogosultnak a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. január havi emeléséről szóló 692/2021. (XII. 9.) Korm. rendelet 1. §-a alapján emelés (a továbbiakban: januári emelés) járt” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. július havi kiegészítő emeléséről szóló 161/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) 1. § (1) bekezdése „amely után a jogosultnak a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. január havi emeléséről szóló 692/2021. (XII. 9.) Korm. rendelet 1. §-a alapján emelés (a továbbiakban: januári emelés) járt” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítása, és megsemmisítése iránt, mivel az sérti az az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot.
- [2] Beadványában előadta, hogy a jogsérelme az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be. Számára a Baranya Megyei Kormányhivatal 2022. május 26-tól állapított meg öregségi
- [3] nyugdíjat (az erről szóló határozatot az indítványához másolatban mellékelte), ezért elesett a Rendelet által a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 62. § (6) bekezdése alapján elrendelt nyugdíjemeléstől, mivel abban a szabályok szerint csak a 2021. december 31-e előtt nyugdíjba ment személyek részesülnek. Hivatkozott továbbá arra, hogy az ebben az évben elmulasztott nyugdíjemelések csökkentik azt az alapot, amihez képest a következő években a Tny. 62. § alapján elrendelt nyugdíjemelések hatnak majd a nyugdíja emelésére, tehát az elmulasztott nyugdíjemelésnek tovagyűrűző hatása van a

nyugdíjára. Mindezek sértik az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való jogot, mivel a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenesen zárja ki a nyugdíjemelésre jogosultak köréből. Kérte ezért az Alkotmánybíróságot, hogy a Rendelet sérelmezett szabályát semmisítse meg és intézkedjen a felől, hogy a Rendelet által elrendelt nyugdíjemelés minden nyugdíjban részesülő személy számára állapítson meg a gazdaság romló helyzetének megfelelően olyan emelést, ami nem veszélyezteti a tulajdoni várományhoz való alapvető jogot. Beadványában továbbá hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére is.

- [4] A Pénzügminiszter az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 57. § (1b) bekezdése alapján az indítványt érintően kifejtette álláspontját. Korábbi, azonos tárgyú indítványokhoz fűzött érvelését fenntartva, azt kiegészítve hangsúlyozta, hogy a Tny. 62. § (6) bekezdése – más intézkedések mellett – lehetővé tette, hogy a Kormány „előre hozza” a nyugellátások novemberi korrekcióját. Ebben az esetben a Kormány már áprilisban elvégezte a Tny. 62. § (3) és (4) bekezdése szerinti felülvizsgálatot és arról döntött, hogy az akkor prognosztizálható éves inflációnak megfelelő kiegészítő emelést már júliusban biztosítja azoknak, akik novemberben jogosultak lesznek rá. A 2022. novemberi korrekcióra csak az volt jogosult, akinek ellátása 2022. január 1-jét megelőzően került megállapításra.
- [5] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [6] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [7] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének elsődleges célja az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály révén bekövetkezett jogsérelem orvosolása. A panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében merül fel a panaszos alapjogainak sérelme {pl.: 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]; 3367/2012. (XII. 15.) AB végzés; Indokolás [13], [15]}. Az indítványozó előadta, hogy számára az illetékes megyei kormányhivatal 2022. május 26-tól állapított meg nyugdíjat, így elesett a Rendelet által a Tny. 62. § (6) bekezdése alapján elrendelt nyugdíjemeléstől, hiszen abban a szabályok szerint csak a 2021. december 31-e előtt nyugdíjba ment személyek részesülnek. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az indítványozó érintettsége a jelen alkotmányjogi panasz tekintetében fennáll, indítványozói jogosultsággal rendelkezik.

- [8] Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A sérelmezett jogszabályi rendelkezés 2022. július 1-jén lépett hatályba, ellene az alkotmányjogi panaszt 2022. december 19. napján – határidőben – adta postára az indítványozó.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében – tekintettel az Abtv. 26. § (2) bekezdésre – az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (2) bekezdését amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt jogszabályi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [10] Az indítványozó beadványában többek között hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére azonban az nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [11] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való jogot sértette a támadott rendelkezés, mivel alaptörvény-ellenesen zárták ki a nyugdíjemelésre jogosultak köréből.
- [12] Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott: „az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van a tulajdonhoz. Ebből következően a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások esetében is a tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló) vagyoni jogi igényeket az Alaptörvény XIII. cikke védi. Azonban csak a jogosultsági feltételeket teljesítve megszerzett, a ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultság minősül olyan vagyoni értékű jognak, melyet az Alaptörvény XIII. cikke véd {29/2017. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [57]–[58]}” {3478/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3353/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}. A jelen alkotmányjogi panaszban támadott Rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 62. § (6) bekezdése alapján 2022. július 1-jétől – 2022. január 1-jei visszamenőleges hatállyal – 3,9 százalékkal hivatalból kell emelni a felsorolt nyugellátásokat és más ellátásokat. A Tny. 62. § (6) bekezdése pedig a Kormánynak szóló felhatalmazást rögzíti arra vonatkozóan, „hogy a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében a szükséges feltételek megléte esetén további kiegészítő intézkedéseket tegyen.” Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó sem állította, hogy a Rendelet 1. § (1) bekezdése már megszerzett, ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultságát

vonja el. Tulajdonként megszerzett, ténylegesen folyósított nyugdíjra való jogosultságnak, s ezáltal az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a Rendelet 1. § (1) bekezdésének sérelmezett szövegrésze általi korlátozása így az indítvány kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként nem merül fel.

- [13] Az indítványozó ezen túlmenően kérte, hogy az Alkotmánybíróság intézkedjen a felől, hogy a Rendelet által elrendelt nyugdíjmelés minden nyugdíjban részesülő személy számára állapítson meg a gazdaság romló helyzetének megfelelően olyan emelést, ami nem veszélyezteti a tulajdoni várományhoz való alapvető jogot. Az Alaptörvény 24. cikk bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a értelmében azonban az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre jogszabályalkotásra, így az indítványozó által kért rendelkezés megalkotására sem.
- [14] Mindezekre tekintettel a sérelmezett jogszabályi rendelkezést illetően az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseire figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. április 25.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró